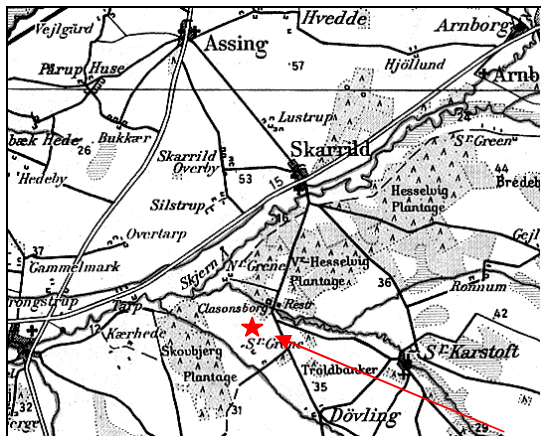

Flystyrt i Sdr. Grene ved Skarrild.

Lancaster ME650 fra RAF No. 630 Squadron havde en besætning på syv mand. Den var hjemmehørende på flyvebasen ved East Kirkby i det midt-vestlige England.

Natten til den 27. august 1944 gennemførte RAF et store luftangreb mod nordtyske havnebyer. Både ved anflyvning mod målområderne og ved flyvning tilbage til baserne i England var der overflyvning af Danmark. Sådanne flyvninger var altid forbundet med stor fare for de tunge bombemaskiner.

Bombemaskine, nedstyrtning i Sdr. Grene 27. aug. 1944.

De tyske natjagere med avanceret radarstyr og en dygtig ledet kontrolltjeneste på flyvepladsen i Grove udgjorde en stor risiko for englænderne. Den voldsomme udbygning af det tyske forsvar langs den jyske vestkyst gav problemer både ved indflyvning over Jylland og ved returflyvninger. Med de ventende tyske natjagere og de mange anlæg med antiluftskyt langs vestkysten var Jylland et meget farligt område at passere. Større bombeangreb blev undertiden gennemført med op mod 900-1000 bombemaskiner, som jævnligt var eskorteret af en jagerstyrke. Med

dette antal fly, tyske og engelske, over Danmark i to omgange i løbet af en nat, så kan det sikkert begribes, at der var en del uro og motorlarm i luften på en sådan nat. I alle større byer blev der blæst luftalarm, når de først maskiner blev observeret vestfra. Undertiden varede alarmerne i mange timer. Det tyske luftværnsartilleri og lyskastere var i aktivitet både ved ind- og udflyvning.

De tyske natjagere i Danmark blev dirigeret fra *Fliogerhorst Grove* (nu Karup flyveplads). Hvis ikke tyske natjagernes indsats var på plads ved englændernes indflyvninger over Jylland, så kunne RAF være helt sikker på, at JU88-erne ventede, når bombemaskinerne kom retur med vestlig kurs mod hjembaserne.

Det var også situationen natten mellem lørdag og søndag den 27. august 1944.

De tyske natjagere var parate til næste runde, da englænderne vendte tilbage over Danmark. Det resulterede i flere nedskydninger af bombemaskinerne i løbet af natten, hvor også et fly styrtede ned i Sdr. Grene ved Clasonsborg.

Lancaster ME650 blev under hjemturen angrebet af en eller flere tyske natjagere ved indflyvning over Østjylland. Maskinen blev skudt i brand. Den fortsatte flyvningen mod vest, tabte højde og var i voldsom brand.

Ved godt firetiden søndag morgen styrtede Lancasteren ned på en mark i Sdr. Grene, og hele besætningen omkom.

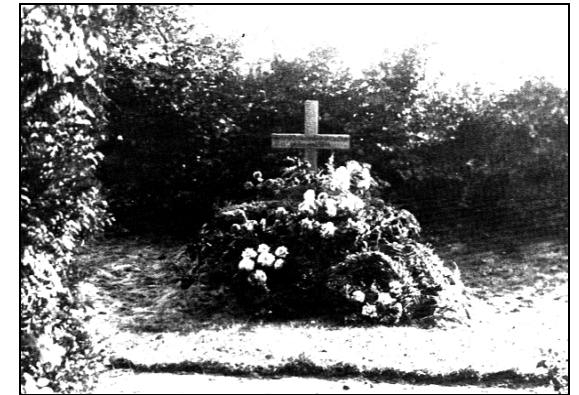
Det voldsomme flystyrt i de tidlige morgentimer blev ikke set af ret mange folk på egnen. En flok unge mennesker havde været til høstfest, og de er måske de eneste, som blev øjenvidner til nattens dramatiske hændelse.

Efter et par dages forløb gik de tyske militære myndigheder i gang med at ville foretage en begravelse af de døde flyvere ude ved

nedstyrtningsstedet. Det skete efter de seneste ordrer fra Berlin: *Nedgravning på stedet!*

Denne respektløse handling over for de døde blev for meget for egnens beboere.

Landbetjenten, godsejeren, landmændene fra Sdr. Grene og sognerådet i Skarrild tog affære. Ved betjentens forhandling med tyskerne blev der givet to timers frist til sognets beboere. Inden for denne tidsfrist skulle de selv foretage en begravelse uden nogen form for ceremoni. Det måtte ikke medføre udgifter for tyskerne.

Blomstersmykket flyvergrav, 30. august 1944.

Inden for den givne frist blev der organiseret en begravelse, som kom til at foregå på Skarrild kirkegård. Den lokale snedker lavede i hast to trækasser, som udgjorde det for kister. En hestevogn med halm i bunden kørte ud til nedstyrtningsstedet for at hente de døde flyvere. Derefter begav en prosession sig med godsejeren i spidsen, landbrugsvognen som rustvogn med de flagdækkede lig samt en mindre skare bestående af cyklende og gående mod Skarrild kirkegård. Ikke overraskende ventede en stor del af landsbyens indbyggere ved kirken. Sognerådsformanden havde sørget for, at der blev skikket bud rundt vedrørende begravelsen af flyverne.

”Rustvognen” blev kørt ind på kirkegården, hvor der i hast var blevet gravet en fællesgrav, hvori de to hurtigt sammentømrede kister i mellem-tiden var anbragt.

Ved fælles hjælp fik landbetjenten og hjælpere de syv omkomne flyvere anbragt i kisterne. Sognepræsten forrettede en kort ceremoniel begravelse efter kirkens ritualer, og der blev afslutningsvis sunget et par salmer.

Den enkle og særegne begravelse samt den meget gribende højtidelighed på kirkegården blev overvåget af tyske officerer. De var temmelig utilfredse med befolkningens reaktioner og udviste sympati, hvilket bagefter blev påtalt i kraftige vendinger over for landbetjenten.

Monument og flyvergrav i Skarrild, 5. maj 2003.

Tyskerne forsynede selv graven med et simpelt trækors, hvorpå en indskrift oplyste, at her hvilede syv ukendte engelske flyvere. I løbet af dagen og aftenen blev graven dækket med blomster, som folk fra Skarrild i al stilfærdighed kom og lagde med dyb medfølelse i en svær tid. Det var selvfølgelig også med til at irritere tyskerne, som beskyldte indbyggerne i landsbyen for at være engelskvenlige.

Kort tid før befrielsen blev der ved et sognerådsmøde i Skarrild besluttet, at når tiden var inde, så ville sognet lade opføre et mindesmærke ved flyvergraven.

Det blev 5. maj. Fred, og befrielse kom til landet. I løbet af året gik sogneråd og menighedsråd i gang med planlægningen. Der skulle opføres et RAF mindesmærke på Skarrild kirkegård.

Forskellige kilder oplyser om arbejdet og forberedelserne til RAF-monumentet, at der var etableret en forbindelse til et RAF-kontor i Esbjerg, som bl.a. fremskaffede propellen til graven. Den kom til Clasonsborg i oktober 1945. Mindesmærket blev opført, og det stod færdig til indvielse den 27. august 1946 på toårsdagen for flystyrtet i Sdr. Grene.

RAF-flag ophængt i Skarrild kirke.

I de efterfølgende år er der traditionelt blevet afholdt mindehøjtideligheder ved flyvergraven i forbindelse med 5. maj. Ind i mellem er desuden afholdt særlige højtideligheder på andre tidspunkter. Gennem de senere år har en gruppe medlemmer fra RAF's veteranorganisationer været på besøg i Skarrild, hvor de årlige mindehøjtideligheder fortsat afholdes med deltagelse af mange folk.

Skarrild Museum og Lokalkiv opbevarer arkivalier og genstande vedrørende flystyrtet i august 1944.

Tekst, layout og tryk: Arne Mosgaard, Gjellerup, Herning. ©

Royal Air Force.

Flyvergraven i Skarrild.

På Skarrild kirkegård blev der i 1946 opført og indviet et monument, hvor syv allierede flyvere fra RAF Squadron No. 630 blev begravet den 29. august 1944.

RAF Sqdn. No. 630.

Ved en mindehøjtidelighed i 1971 blev propellen på flyvergraven sammenlignet med et kors og benævnt som ”Skarrild-korset”.